

Западен Балкан – патот напред

1. Состојба

Главното прашање на регионот на Западен Балкан – чие членство во ЕУ е гарантирано кога сите земји ги исполнуваат условите во согласност со одлуката на Европскиот совет од 2003 година донесена во Солун – претставува нерешени национални прашања на Србите, Албанците и Хрватите. Поранешното Кралство на Југославија и повоена СФРЈ ги криеја проблемите и ги олеснуваа. Проблемите се разгореа по распадот на СФРЈ. Дејтонскиот договор стави крај на војната во Босна и Херцеговина, додека кампањата на НАТО стави крај на етничкото чистење на Косово шест години подоцна. Мир беше воспоставен со напорите на ЕУ и НАТО, беа дадени ветувања за европска перспектива, прогрес е направен во Северна Македонија и Црна Гора, но клучните прашања сепак остануваат нерешени.

Начелно, Дејтонскиот договор го негираше статусот постигнат во воениот конфликт, додека практични решенија де факто го овозможува неговото признавање. Врз основа на постоечките методи и ритамот на решавање на проблемите, тешко може да се замисли европска перспектива на Србија и Косово, ЕУ членство за Босна и Херцеговина е целосно исклучено. Турција особено го искористи овој празен период со значително подобрување на своето влијание во Босна и Херцеговина и Северна Македонија.

Освен Турција и неколкумина локални политичари и нивните поддржувачи, кои лично профитираат од хаосот и нефункционални институции, никој не е задоволен од состојбата во Босна и Херцеговина. Србија, Хрватска и Албанија моментално имаат стабилни влади и нивните избрани политичари се способни да носат стратешки одлуки.

2. Решенија

a. Обединување на Косово и Албанија. Во Косово, 95% од населението сака да се обедини со нивната албанска нација по потекло. Слична е ситуацијата и во Албанија. Границата помеѓу Албанија и Косово де факто не постои. Српскиот дел од Косово доби посебен статус (по моделот на Јужен Тирол).

b. Спојувањето на поголем дел од територијата на Република Српска со Србија. Српското национално прашање може во голем дел да се реши по пат на спојување на голем дел од Република Српска со Србија. Во овој случај, Србија е подготвена да се согласи на припојување на Косово со Албанија.

c. Хрватското национално прашање може да се реши: со спојување на доминантно хрватски кантони во Босна и Херцеговина со Хрватска, или по пат на давање посебен статус на хрватскиот дел во Босна и Херцеговина (користејќи го Јужен Тирол како модел)

d. Бошњациите оттука ќе се стекнат со независна функционална држава и ќе преземат целосна одговорност за истата. Би се организирал референдум за луѓето да изберат помеѓу иднина во ЕУ и вон ЕУ (Турција). Засега, убедливо мнозинство на Бошњаци ја поддржуваат ЕУ перспективата, но во случај на продолжување на хаосот и сè поголемото влијание на Турција и радикалниот Ислам, ситуација може драстично да се влоши во текот на следната декада.

e. ЕУ, во соработка со други фактори во регионот (на пример Иницијативата три мориња), ја започнува имплементацијата на сеопфатна економска програма за стабилизација, подобра инфраструктура и енергетска поврзаност на регионот и рехабилитација на животната средина (ЕК веќе има подготвено делови од планот).

f. По усвојување на ратификацијата на сите неопходни билатерални одлуки во регионот, пристапните преговори за ЕУ и НАТО членство би се забрзале.

3. Чекори

a. Во тивка постапка, можностите да се спроведи планот се проверуваат со носителите на одлуки во регионот (во тек)

b. Во тивка постапка, поддршката за планот се проверува со носителите на одлуки во меѓународната заедница (во тек)

c. Се подготвува сеопфатна комуникациска програма за презентирање на планот во јавноста земајќи ги во предвид различните атмосфери во поединечните делови на регионот

d. Доколку, ЕУ, САД и поголемиот дел од регионалните носители на одлуки се согласат со планот и чекорите за неговата имплементација, ЕУ ја зграпчува иницијативата и истата ја формализира.

e. Се лансира процес на комуникација што ги таргетира различните групи на јавноста.

f. Се ставаат во функција сите потребни формални билатерални постапки за имплементација на планот, кои се синхронизирани и финализирани во правна смисла, според логичен редослед.

*Доколку тивките постапки на проверка и корекции на планот откријат дека потребниот договор на регионалните и меѓународните носители на одлуки не може да се гарантира, нон-пејперот останува нон-пејпер сè до понатамошен развој на настани.

Western Balkans – a way forward

1. Situation

The main issue of the Western Balkan region – whose membership in the EU is guaranteed when all the countries satisfy the conditions in accordance with the 2003 European Council decision taken in Thessaloniki – is the unresolved national issues of Serbs, Albanians and Croats. The former Kingdom of Yugoslavia and the post-war SFRY hid the problems and eased them. The problems flared up after the dissolution of the SFRY. The Dayton Accords stopped the war in Bosnia, while the NATO campaign put an end to the ethnic cleansing of Kosovo six years later. Peace was established with the efforts of the EU and NATO, promises of the European perspective were made, progress has been made in North Macedonia and Montenegro, but key issues nevertheless remain unresolved. In principle, the Dayton Accords negated the status achieved in the armed conflicts, while practical solutions de facto enabled its recognition. Based on the existing methods and rhythm of problem solving, it is difficult to imagine the European perspective of Serbia and Kosovo, EU membership for Bosnia and Herzegovina is fully excluded. Turkey, in particular, took advantage of this empty period by considerably enhancing its influence in Bosnia and Herzegovina and North Macedonia. Apart from Turkey and few local politicians and their supporters, who personally profit from chaos and non-functioning institutions, nobody is satisfied with the situation in Bosnia and Herzegovina. Serbia, Croatia and Albania have stable governments at the moment and their elected politicians are capable of taking strategic decisions.

2. Solutions

- a. The unification of Kosovo and Albania. In Kosovo, 95% of the population want to unite with their Albanian nation of origin. The situation is similar in Albania. The border between Albania and Kosovo de facto does not exist. The Serbian part of Kosovo is granted a special status (following the model of the South Tyrol).
- b. Joining a larger part of the Republika Srpska territory with Serbia. The Serbian national issue can be largely solved by joining a large part of the Republika Srpska with Serbia. In this case, Serbia is willing to agree on joining Kosovo with Albania.
- c. The Croatian national issue can be resolved:
  - by joining the predominantly Croatian cantons in Bosnia and Herzegovina with Croatia, or
  - by granting a special status to the Croatian part of Bosnia and Herzegovina (using South Tyrol as a model)
- d. Bosniaks will thus gain an independently functioning state and assume full responsibility for it. A referendum is organised for the people to choose between an EU and a non-EU (Turkey) future. For the time being, a convincing majority of Bosniaks support the EU perspective but, in the case of the continuation of the chaos and an increasingly stronger influence of Turkey and radical Islam, the situation can drastically deteriorate over the next decade.
- e. The EU, in cooperation with the other factors in the region (for example the Three Seas Initiative), launches the implementation of a comprehensive economic programme for the

stabilisation, better infrastructure and energy connectivity of the region, and environmental rehabilitation (the EC has already prepared parts of the plan).

- f. Following the adoption and ratification of all the necessary bilateral decisions in the region, the accession negotiations for EU and NATO membership are accelerated.

3. Steps

- a. In a silent procedure, the possibilities to implement the plan are checked with the decision-makers in the region (underway)
- b. In a silent procedure, support for the plan is checked with the decision-makers in the international community (underway)
- c. A comprehensive communication programme to present the plan to the public taking into consideration the different atmospheres in the individual parts of the region is prepared
- d. If the EU, the United States and the majority of the regional decision-makers agree with the plan and steps for its implementation, the EU seizes the initiative and formalises it
- e. A communication process targeting the different groups of the public is launched
- f. All the required formal bilateral procedures for the implementation of the plan which are synchronised and finalised in legal terms are set in motion according to a logical sequence.
- g. ¹

---

¹Should the silent procedure of checking and the corrections of the plan reveal that the needed agreement of the regional and international decision-makers cannot be guaranteed, the non-paper remains a non-paper until further developments.